

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 70/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Jany Laššákovvej v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Sžk/3/2019 z 12. decembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. mája 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Dňa 10. februára 2009 vydal Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozhodnutie č. k. 1Spr O/109/09, ktorým potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Košice II č. k. 1Spr O/795/2008 z 29. decembra 2008 o skončení štátnozamestnaneckého pomeru sťažovateľky. Sťažovateľka bola štátnou zamestnankyňou Okresného súdu Košice II.

3. Sťažovateľka podala 28. septembra 2017 na krajskom súde žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy, a to proti samotnému krajskému súdu. Vo svojej žalobe namietala, že rozhodnutie krajského súdu č. k. 1Spr O/109/09 z 10. februára 2009 v konaní o skončení štátnozamestnaneckého pomeru jej nikdy nebolo doručené. Žalobkyňa v žalobe navrhla, aby krajskému súdu bola uložená

povinnosť doručiť jej rozhodnutie č. k. 1Spr O/109/09 z 10. februára 2009 do 15 dní od doručenia uznesenia správneho súdu. Zároveň vzniesla námietku zaujatosti voči sudcovi konajúcemu v tejto veci, ako aj voči všetkým sudcom krajského súdu.

4. Sťažovateľka v žalobe uvádzala, že na doručení nie je jej podpis, ale podpis jej dcéry, ktorá nebola oprávnená na preberanie zásielok určených sťažovateľke do vlastných rúk. Žalobkyňa v žalobe poukázala aj na to, že sa domáhala doručenia rozhodnutia aj podaním z 22. júla 2013, keď sa sťažovala na nevybavenie sťažnosti z 23. mája 2013, ktorou sa domáhala doručenia rozhodnutia krajského súdu. Na toto podanie odpovedal krajský súd listom z 9. augusta 2013 tak, že zotrval na svojom názore, že rozhodnutie krajského súdu jej bolo doručené.

5. O námietke zaujatosti podanej v konaní pred krajským súdom o správnej žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy rozhodol najvyšší súd tak, že jej nevyhovelo. Uviedol, že skutočnosť, že účastník konania podal žalobu proti súdu, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, sama osebe nezakladá dôvod na pochybnosti o nezaujatosti tohto sudcu. Je potrebné dôkladne rozlišovať medzi súdom (proti ktorému návrh smeruje) a sudcom (ktorý na tomto súde vykonáva súdnictvo) a mať pri tom na zreteli, že ich vzájomný vzťah nie je vzťahom zamestnaneckým alebo služobným. Vymenovaním za sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu, z ktorého vyplývajú vzájomné práva a povinnosti sudcu a štátu; za štát v týchto vzťahoch nekoná súd, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, ale ústredný orgán štátnej správy súdov. Týmto je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Najvyšší súd ďalej dodáva, že v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sudca je pri výkone funkcie sudcu nezávislý a zákony a iné všeobecné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje neustranne, spravodlivo, bez zbytočných priťahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom.

6. Krajský súd svojím uznesením č. k. 1Sa/32/2017 zo 6. apríla 2018 žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy sťažovateľky zamietol. Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

- z obsahu doručení, ktorá je pripojená k žalovanému rozhodnutiu a ktoré je na doručení označené pod č. k. 1Spr O/109/09, vyplýva, že zásielka s týmto rozhodnutím krajského súdu bola doručovaná Poštou Košice II do vlastných rúk žalobcu v súlade s § 25 ods. 4 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, pričom na predmetnej doručení sa nachádza odtlačok pečiatky „VÝHRADA ODNÁŠKY“, údaj o uložení zásielky z 12. februára 2009 a podpis adresáta zásielky o prevzatí zásielky z 13. februára 2009. Údaje uvedené na doručení potvrdila odtlačkom pečiatky Pošta Košice 11. Z uvedených údajov na doručení vyplýva, že žalobkyňa si na základe dohody uzavretej na jej žiadosť s Poštou Košice II podľa čl. 44 vtedy platných Poštových podmienok („Poštové podmienky k poštovým službám, ktoré podľa zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách poskytuje Slovenská pošta, schválené Poštovým úradom, účinnosť od roku 2003“) vyhradila, že si bude zásielky z pošty odnášať sama (tzv. výhradca). Pred akceptovaním žiadosti o tomto osobitnom spôsobe dodávania listových zásielok si pošta overuje totožnosť výhradcu. Pred vydaním zásielky určenej do vlastných rúk si pošta takisto overuje totožnosť fyzickej osoby z pohľadu, či ide o výhradcu a zásielku vydá len výhradcovi. Údaje na doručení sa podľa rozhodovacej praxe súdov považovali za pravdivé, pokiaľ nie je dokázaný opak, aj bez výslovnej legislatívnej úpravy tejto zásady (ako je to napr. v ustanovení § 111 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Žalobkyňa okrem svojho tvrdenia

nepredložila žiaden dôkaz o tom, že predmetnú zásielku určenú do vlastných neprevzala ona, ale iná osoba. V tomto smere nenavrhuje ani vykonanie dôkazov,

- z obsahu žaloby nevyplýva, že by sťažovateľka ňou tvrdené nedoručenie zásielky do vlastných rúk reklamovala na Pošte Košice 11 v zmysle § 25 zákona č. 507/2001 Z. z. o poštových službách v znení účinnom do 13. októbra 2011,

- ďalej súd na podporu toho, že uvedené administratívne konanie vedené pred žalovaným pod sp. zn. 1Spr. O/109/09 bolo právoplatne skončené, uvádza, že aj z obsahu súdneho spisu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3S/6/2011, v ktorom sa sťažovateľka správnou žalobou proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu č. k. 1Spr. O/109/09 z 10. februára 2009 domáhala jeho prieskumu, nevyplýva, že by sťažovateľka namietala, že jej rozhodnutie nebolo doručené. Ak sa sťažovateľka v tomto konaní domáhala preskúmania žalovaného rozhodnutia č. k. 1Spr. O/109/09 z 10. februára 2009, potom toto rozhodnutie jej muselo byť doručené do vlastných rúk alebo inej oprávnenej osobe na základe splnomocnenia do rúk ňou splnomocnenej osoby, ktorá taktiež má právo prijímať za adresáta zásielky určené do vlastných rúk. Ani Krajský súd v Prešove ako súd prvého stupňa pri skúmaní včasnosti podania žaloby nezistil, že by predmetné rozhodnutie žalovaného nebolo doručené žalobcovi do vlastných rúk, a ak konanie o žalobe uznesením č. k. 3S/6/2011-60 z 22. marca 2012 podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) zastavil, pretože sťažovateľka podala žalobu oneskorene, tak vychádzal z doručky pripojenej k rozhodnutiu žalovaného, podľa ktorej sťažovateľka prevzala zásielku s predmetným rozhodnutím z 13. februára 2009.

7. Proti uzneseniu krajského súdu o zamietnutí žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť. Najvyšší súd uznesením č. k. 5Sžk/3/2019 z 12. decembra 2019 kasačnú sťažnosť sťažovateľky zamietol. Kasačný súd skonštatoval, že nezistil sťažovateľkou tvrdenú nečinnosť žalovaného v predmetnom konaní a priklonil sa k odôvodneniu krajského súdu. Najvyšší súd je toho názoru, že rozhodnutie bolo sťažovateľke riadne doručené a rozhodnutie je právoplatné.

8. Najvyšší súd navyše poukázal na to, že na prípady účastníkov, ktorým nebolo rozhodnutie doručené (tzv. opomenutých účastníkov), pamätá § 250b OSP účinného do 30. júna 2016, resp. § 179 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“). Pokiaľ by kasačný súd pripustil, že žalobou proti nečinnosti orgánu verejnej správy sa možno kedykoľvek domáhať doručenia rozhodnutia orgánu verejnej správy, poprel by v podstate zmysel § 250b ods. 3 OSP, resp. § 179 ods. 1 SSP, ktoré stanovujú objektívnu lehotu na podanie žaloby opomenutého účastníka (do troch rokov od vydania rozhodnutia orgánu verejnej správy). Uvedený korektív má zásadný význam, pretože chráni právnu istotu spojenú s vydaním rozhodnutí, pri ktorých by v dôsledku chybného doručovania mohla byť následne spochybnená ich právoplatnosť.

9. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľke doručené prostredníctvom jej právnej zástupkyne JUDr. Ivety Rajtákovvej 31. januára 2020. Sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť prostredníctvom svojej právnej zástupkyne JUDr. Ivety Rajtákovvej 4. mája 2020, ktoré bolo vzhľadom na zákon č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony podané včas.

10. V ústavnej sťažnosti sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia označených práv. Porušenie svojich ústavných práv vidí jednak v tom, že (i) súd nesprávne vyhodnotil doručenie rozhodnutia o skončení štátnozamestnaneckého pomeru sťažovateľke, ako aj v tom, že (ii) vo veci nerozhodoval nezávislý a nestranný súd.

11. Napadnuté uznesenie žiadala zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

Relevantné právne predpisy a judikatúra

12. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony a pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (napr. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

16. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa domáha porušenia práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces rozhodnutím najvyššieho súdu, a to v dvoch smeroch, (i) najvyšší súd podľa sťažovateľky nesprávne vyhodnotil doručenie rozhodnutia o skončení štátnozamestnaneckého pomeru sťažovateľke a (ii) podľa sťažovateľky vo veci na krajskom súde nerozhodoval nezávislý a nestranný súd.

17. Vo vzťahu k posúdeniu doručenia sťažovateľka uvádza, že záver, že doručenie je verejnou listinou, nevyplýva zo žiadneho konkrétneho ustanovenia právneho predpisu. Sťažovateľka tiež uvádza, že ak tvrdila nedoručenie rozhodnutia, nie je jej bremenom preukázať tieto tvrdenia, pretože toto bremeno nemôže objektívne uniesť, poukazujúc na rozhodnutie č. k. II. ÚS 140/2018 (zrejme majú na mysli II. ÚS 148/2018).

18. Vo vzťahu k doručeniu rozhodnutia krajského súdu o potvrdení rozhodnutia o skončení štátnozamestnaneckého pomeru treba uviesť, že toto konanie vrátane doručovania rozhodnutia o ňom podlieha režimu zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pričom subsidiárne sa naň aplikuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Právoplatné rozhodnutie v tomto konaní podlieha súdnemu prieskumu v rámci správneho súdnictva.

19. Sťažovateľka sa domáhala nápravy najskôr žalobou podľa § 247 a nasl. OSP (účinného do 31. júna 2016) proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu, pričom konanie o správnej žalobe sťažovateľky prebiehalo na Krajskom súde v Prešove. Správna žaloba však bola podaná 9. augusta 2010, pričom posledný deň lehoty pripadol na 14. apríla 2009, a preto Krajský súd v Prešove konanie zastavil. Sťažovateľka ako žalobkyňa v tejto žalobe vôbec nenamietala skutočnosť, že jej rozhodnutie nebolo doručené.

20. V rámci správneho súdnictva sťažovateľka následne využila až 28. septembra 2017 (t. j. takmer 9 rokov po vydaní rozhodnutia) správnu žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy, v ktorom sa domáhala doručenia rozhodnutia krajského súdu z 10. februára 2009. Ak aj sťažovateľka tvrdila, že rozhodnutie jej nebolo doručené, aj v správnom súdnictve platí, že každý je povinný predložiť dôkazy na preukázanie tvrdení, ktoré jeho právo navodzujú. *Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorí z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky* (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5Obo/52/2010 z 24. júna 2010, II. US 38/2015, II. US 400/09, IV. US 35/2012). Ide o základné pravidlo vzťahu povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti (povinnosť navrhnúť dôkazy na preukázanie tvrdení), a pokiaľ navrhnuté dôkazy preukážu tvrdené skutočnosti, možno prijať záver, že strana uniesla dôkazné bremeno týkajúce sa tvrdenia, ktoré jej právo navodzujú. Povinnosť strany navrhnúť dôkazy vyplýva z § 121 ods. 1 SSP, podľa ktorého *účastníci konania sú povinní označiť v žalobe a vo vyjadrení k nej dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Správny súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná*. Vykonanie iných ako navrhnutých dôkazov je len možnosťou súdu, pričom posúdenie potreby vykonať aj iné ako navrhnuté dôkazy je v jeho diškrécii (§ 121 ods. 2 SSP). Ak teda sťažovateľka tvrdila, že jej rozhodnutie nebolo doručené, bolo jej povinnosťou, aby na ten účel predložila relevantné ďalšie konkrétne tvrdenia a dôkazy, napr. čestné vyhlásenie jej dcéry, výpoveď jej dcéry, záznamy Poštového podniku o osobe, ktorá písomnosť prevzala, najmä jej identifikačné údaje, odborné vyjadrenie alebo znalecký posudok o pravosti podpisov a pod. Táto dôkazná povinnosť bola objektívne splniteľná a nepredstavovala pre sťažovateľku neprimerané bremeno.

21. Ak by súdy pripustili záver, že sťažovateľka povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť nemá a dôkazné bremeno nemusí uniesť, mohlo by dôjsť k narušeniu rovnosti strán. Takisto, ak by súdy pripustili záver, že sťažovateľka povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť nemá a táto je na súde (ako tvrdí sťažovateľka), potom akékoľvek spochybnenie prevzatia zásielky adresátom by uložilo neprimerané bremeno na súdy zisťovať a dokazovať okolnosti doručenia, vytvoril by sa priestor pre šikanózne spochybňovanie doručenia stranami, čím by mohlo dôjsť k neprimeranému preťaženiu súdneho systému a prietahom v konaní. Pre tento záver však nie je žiadna opora v zákone, a to ani pri snahe vykladať relevantné právne predpisy teleologicky. Preto sa aj v tomto smere plne aplikujú pravidlá o povinnosti tvrdenia, dôkaznej povinnosti a dôkaznom bremene.

22. Ústavný súd túto argumentáciu ďalej dopĺňa. Sťažovateľka nesúhlasí s názorom súdu, že doručka je verejnou listinou. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje na pomerne konštantnú judikatúru najvyššieho súdu, a to aj vo vzťahu k doručkám v správnom konaní (pozri uznesenie najvyššieho súdu č. k. 10 Sžd 20/2011, 4 Cdo 240/2010, uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 507/2012), podľa ktorých doručka je verejnou listinou. Status doručky bol pomerne jasne deklarovaný v § 45 ods. 2 OSP, podľa ktorého *údaje uvedené na potvrdení o doručení písomnosti (ďalej len „doručenka“) sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak*, ktorý bol účinný aj v čase vydania a doručovania rozhodnutia krajského súdu č. k. 1Spr O/109/09 z 10. februára 2009. Aj podľa právnej teórie uvedená norma v Občianskom súdnom poriadku v zásade priznávala doručke právny režim verejnej listiny: *„Verejná listina je totiž definovaná ako listina, pri ktorej sa uplatňuje vyvrátiteľná domnienka o jej správnosti (pravdivosti tvrdení v nej uvádzaných). V prípade doručky sa prezumuje pravdivosť postupu v ňom uvedenom. Ak strana správnosť (pravdivosť) na doručke uvedených informácií popiera, musí navrhnúť dôkaz, ktorý preukáže, že obsah listiny nezodpovedá skutočnosti, resp. je nepravdivý. Predpokladom vyvrátenia prezumpcie správnosti je teda podanie takého dôkazu, na základe ktorého a hodnotením ktorého súd dospeje k záveru, že je prakticky vylúčené, aby nastali skutočnosti alebo prebehli skutkové deje, ktoré vyplývajú z obsahu verejnej listiny. Nestačí teda iba spochybnenie skutkových údajov obsiahnutých v listine, ale musí byť podaný jednoznačný plný dôkaz o tom, že tieto údaje nezodpovedajú skutočnosti a sú teda nepravdivé.“* (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1346s. 405). *„Ak niekto popiera pravdivosť toho, čo sa vo verejnej listine osvedčuje alebo potvrdzuje, musí svoje tvrdenie preukázať, t. j. musí v tomto smere ponúknuť aj dôkazy, teda má dôkazné bremeno.“* (pozri Kerecman, P. O náhradnom doručení do vlastných rúk prostredníctvom pošty. Justičná revue, 2004, č. 1, s. 58).

23. Záver, že doručka bola verejnou listinou, podľa Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol účinný v čase doručovania rozhodnutia krajského súdu, je potrebné analogicky vzťahovať aj na posudzovanie statusu doručky v správnom práve. Neexistuje rozumný dôvod na to, aby v súdnom konaní (vrátane správneho súdnictva) doručka bola verejnou listinou a v správnom konaní nie. Napokon tomuto záveru svedčí aj už uvedená judikatúra, ktorá považuje doručku za verejnú listinu aj pre účely posudzovania doručenia v správnom konaní. V oboch konaniach totiž rozhodujú štátom určené authority (orgány verejnej moci a súdy), ktoré doručujú písomnosti prostredníctvom rovnakého doručujúceho orgánu, o čom svedčí práve doručka o doručovaní úradných zásielok.

24. Najvyšší súd potom správne uviedol, že nečinnosť nezistil, a teda že rozhodnutie bolo sťažovateľke riadne doručené a tento svoj záver dostatočne zdôvodnil (body 26 – 29). Navyše, absencia skutkových tvrdení a dôkazov zo strany sťažovateľky neumožňovala súdu hlbší prieskum doručovania. Najvyšší súd správne poukazuje na podstatu a účel jednotlivých typov žalôb. Orgánu verejnej správy nemožno uložiť povinnosť doručiť už vydané rozhodnutie podľa § 242 a nasl. SSP, teda v konaní o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy. Táto žaloba sa týka prípadov, ak orgán verejnej správy nepokračuje v začatom administratívnom konaní. Práve slovami *„v začatom administratívnom konaní“* zákonodarca smeruje k náprave v prebiehajúcom konaní, ktoré však nebolo ešte zavŕšené vydaním rozhodnutia. Aj z tohto dôvodu nie je tento typ žaloby obmedzený žiadnou lehotou, je však obmedzený predpokladom, že musí ísť o začaté a prebiehajúce

administratívne konanie (bez vydania rozhodnutia). Akonáhle bolo v administratívnom konaní už vydané rozhodnutie, avšak rozhodnutie nebolo účastníkovi doručené (čo je aj vo všeobecnej rovine prípad sťažovateľky), na túto situáciu pamäta práve žaloba opomenutého účastníka, ktorá bola obsiahnutá aj v § 250b ods. 2 OSP účinného do 30. júna 2016, ako aj § 179 SSP účinného v súčasnosti. Táto žaloba sa vzťahuje aj na takého účastníka, s ktorým sa síce počas administratívneho konania konalo, avšak správny orgán mu nedoručil rozhodnutie (pozri uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5Sžp/3/2012). Nevzťahuje sa teda len na takých opomenutých účastníkov, s ktorými sa nekonalo vôbec a ani im nebolo doručené rozhodnutie v tomto konaní. Podanie žaloby opomenutého účastníka, ktorou sa tento domáha doručenia rozhodnutia, je logicky obmedzené lehotou, a to lehotou 3 roky od vydania rozhodnutia správneho orgánu. Ide o lehotu prekluzívnu a objektívnu. V opačnom prípade by boli právne pomery účastníkov, ako aj tretích osôb vystavené neprimeranej a neželanej právnej neistote. Preto je nemieste poukázať na zásadu „*vigilantibus iura scripta sunt*“ t. j. „*práva patria len bdelym*“ (pozorným, ostrážitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva (majetkové, osobné, satisfakčné a pod.). To isté platí aj o využívaní zákonných procesných ustanovení.

25. Ak aj sťažovateľka argumentuje rozhodnutím ústavného súdu č. k. II. ÚS 148/2018, skutková situácia nie je analogická, preto nemožno zovšeobecnenú právnu vetu aplikovať na túto právnu vec. V predmetnej veci poštový podnik uložil zásielku na pošte, pričom informoval adresáta o 18-dňovej úložnej lehote, zásielku však vrátil súdu skôr (po uplynutí šiestich dní) a nemohol ju adresátovi doručiť, keď ju tento chcel v rámci 18-dňovej lehoty prevziať. Sťažovateľ vo veci sp. zn. II. ÚS 148/2018 však aktívne zisťoval okolnosti doručenia, ktoré súdu predložil, doručenie sám na pošte reklamoval, o čom tiež poskytol skutkové tvrdenia a dôkazy. V danej veci išlo o posudzovanie fikcie doručenia, čo však nie je prípad sťažovateľky. V tejto veci mala sťažovateľka dohodnutú tzv. výhradu odnášky, pričom zásielka bola prevzatá osobou [REDAKOVANÉ], s adresou [REDAKOVANÉ], ktorá je totožná s adresou sťažovateľky. Sťažovateľka neuviedla žiadne ďalšie informácie o doručovaní, napr. číslo občianskeho preukazu osoby, ktorá zásielku prevzala, príp. iné údaje, ktorými mohla pošta disponovať a ku ktorým sa mohla ako výhradca dostať. Obmedzila sa len na konštatovanie, že ide o rozdielne podpisy, pričom podpis na doručení patrí jej dcére. Tieto tvrdenia však na spochybnenie doručenia nestačia.

26. Na základe uvedeného je potrebné prijať záver, že najvyšší súd rozhodol správne. Napadnuté rozhodnutie nie je arbitrárne, a teda nedošlo k porušeniu práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.

27. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že vo veci na krajskom súde nerozhodoval nezávislý a nestranný súd, ústavný súd uvádza, že o nestrannosti a nezaujatosti konajúceho sudcu bolo rozhodnuté rozhodnutím najvyššieho súdu č. k. 4Ndz/1/2017 zo 17. októbra 2017. Sťažovateľka tento nedostatok namietala aj v konaní o kasačnej sťažnosti. Najvyšší súd zosumarioval teoretické východiská svojich úvah, zohľadňujúc relevantnú slovenskú, ako aj európsku judikatúru. V kontexte prejednávanej veci preto možno prisvedčiť úvahe, že konajúci sudca nie je v žiadnom závislom pomere vo vzťahu k súdu (pracovnom, služobnom), na ktorom vykonáva súdnicstvo. Ani

súd nemá žiadne mechanizmy, ako by mohol sudcu motivovať k tomu, aby nekonal nestranne. Vymenovaním za sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu, z ktorého vyplývajú vzájomné práva a povinnosti sudcu a štátu; za štát v týchto vzťahoch nekoná súd, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, ale ústredný orgán štátnej správy súdov. Preto sa možno stotožniť s rozhodnutím najvyššieho súdu o námietke zaujatosti (pozri bod 4). Aj vzhľadom na výsledok konania o správnej žalobe možno uzavrieť, že akákoľvek zmena v osobe rozhodujúceho sudcu by nemohla sťažovateľke privodiť priaznivejšie rozhodnutie. Rozhodnutie krajského súdu bolo aprobované najvyšším súdom a v tomto rozhodnutí aj ústavným súdom z pohľadu ústavnej súladnosti.

28. Preto ani vo vzťahu k tvrdenému porušeniu práva na nestranný súd nemožno sťažnostným námietkam sťažovateľky prisvedčiť. Ústavný súd aj v tomto ohľade konštatuje, že právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces porušené nebolo.

29. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). Ústavný súd na základe uvedeného odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2021

Peter Molnár
predseda senátu